



Referanser: KM 09/19, KM 28/21

Arkivsak: 23/03658-1

Saksdokumenter:

Kirkens muligheter og utfordringer

Utredning av kirkens muligheter og utfordringer, spesielt i storbyområder

Sammendrag

Kirkemøtet behandlet i 2019 en sak om «..nye fordelingsnøkler mellom bispedømmerådene for tilskudd til prestetjeneste». Vedtakets punkt 6 sier: «Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede kirkens muligheter og utfordringer i møte med økt mobilitet, marginalisering, sekularisering og religiøst og livssynsmessig mangfold, spesielt i storbyområder». Denne saken følger opp Kirkemøtets vedtak og foreslår videre prosess knyttet til saken.

Forslag til vedtak

Kirkerådet sender utredningen til Kirkemøtet 2024 til orientering.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet behandlet i 2019 en større sak (KM 09/19) om fordelingsnøkler mellom bispedømmerådene for tilskudd til prestetjenesten. Saken var grundig utredet og hadde vært på høring. Modellen som ble vedtatt la en hel rekke grunnlagsdata til grunn og tallene skulle revideres hvert tredje år. I tillegg ba KM om en gjennomgang av tilskuddene til diakoni, undervisning, kirkemusikk i tilskuddsgruppe 1B, og midler

til spesialprestetjenesten i tillegg til vedtakspunkt 6 som sier: «*Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede kirkens muligheter og utfordringer i møte med økt mobilitet, marginalisering, sekularisering og religiøst og livssynsmessig mangfold, spesielt i storbyområder*».

Når det gjelder hoveddelen av sak KM 09/19, om fordelingsnøkler mellom bispedømmene til prestetjeneste, ble denne tatt opp igjen i sak KM 28/21.

I denne saken vedtok Kirkemøtet å legge vekk det som var vedtak i KM 09/19: en modell for fordeling av budsjettmidler til menighetsprestetjenesten som la til grunn økonomiske og statistiske tall for den til enhver tid siste treårsperiode.

Saksdokumentet til Kirkemøtet beskriver bakgrunnen:

En videreføring av den vedtatte modell for fordeling av tilskudd til bispedømmerådene for 2022 og videre, vurderes til å kunne medføre utilsiktede omfordelinger, som først har blitt synlige etter at modellen er tatt i bruk. Dette skyldes i første rekke at det for de fleste kriterier i modellen må gjøres manuelle justeringer av økonomiske og statistiske tall for å korrigere effekten av de endrede grenser mellom de bispedømmer som ble berørt av kommunereformen. Videre at korona-pandemien i 2020 med stor sannsynlighet vil medføre utilsiktede variasjoner i det statistiske tallmaterialet (f.eks. for reisetid, antall gudstjenester og antall kirkelige handlinger).

Det er grunn til å anta at de beregninger som fremkom i rapporten fra fordelingsprosjektet, samt den omfordeling som er gjennomført ved tildelingen til bispedømmerådene i 2020 og 2021, i stor grad har jevnet ut de forskjeller som lå til grunn for Kirkemøtets vedtak om nye fordelingsnøkler (KM 09/19). Videre er det grunn til å hevde at de manuelle beregninger av økonomiske og statistiske tall grunnet kommune- og regionreformen og korona-pandemien i 2020 skaper stor usikkerhet for de resultater man får ut av modellen. Det antas videre at det for bispedømmerådene er viktigere å ha forutsigbarhet for de årlige tildelinger fremfor å forholde seg til en usikker omfordelingsmodell.

Med bakgrunn i dette vedtok Kirkemøtet i KM 28/21:

1. Tildeling av midler til bispedømmerådene for 2022 og videre beregnes med utgangspunkt i en lønns- og prisjustering av forrige års budsjettrammer gitt at det er dekning for dette i tilskuddet over statsbudsjettet.
2. Dynamisk modell for omfordeling mellom bispedømmerådene for tilskudd til prestatjeneste (ref. KM 09/19, pkt. 1 og 2) avsluttes etter fordeling av tilskudd til bispedømmerådene for 2021.
3. Kirkerådet får mandat til å omfordele midler mellom bispedømmer som en følge av geografiske endringer, eller dersom omfordelingen ikke er av vesentlig karakter. Større endringer i fordeling mellom bispedømmerådene, som ikke begrunnes i geografiske endringer, vedtas av Kirkemøtet.

Premissene som lå til grunn for Kirkemøtets vedtak i KM 09/19 om å utrede kirkens muligheter og utfordringer spesielt i storbyområder, er dermed endret. Tildeling av midler til bispedømmerådene er i dag mer fordelaktig for bispedømmer med storbyområder enn den tildelingen som var vedtatt i KM 09/19.

Den norske kirke er også i en annen økonomisk situasjon i dag enn kirken var i 2019. Kirkerådet vedtok i KR 89/23 et budsjett med underbalanse på 42,8 millioner kroner. I samme sak var det anslått et samlet årsunderskudd i 2023 i størrelse 70-80 millioner kroner. Kirkerådet vedtok å be administrasjonen arbeide aktivt med kostnadskutt og effektivisering. Denne situasjonen taler imot å følge opp den vedlagte utredningen med prioritering av midler til særskilte tiltak.

Det har likevel en egenverdi å utrede kirkens muligheter og utfordringer i storbyområder. Kirkerådet har derfor utredet dette med god støtte av KIFO – Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning. Utredningen følger vedlagt. Utredningen svarer ut Kirkemøtets vedtak, og den foreslås derfor sendt til Kirkemøtet 2024 til orientering.

Utredningen peker på muligheter og utfordringer som er særskilte for Den norske kirkes arbeid i storbyer. Dette gjelder særlig knyttet til økt mobilitet, sekularisering og religiøst og livssynsmessig mangfold. Dette er argumenter for særskilt prioritering som Kirkerådet evt. kan komme tilbake til ved budsjettbehandlingen for 2025.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken med forslag til vedtak har ikke økonomiske/administrative konsekvenser utover at den vedlagte orienteringen sendes til Kirkemøtet 2024. En eventuell innarbeiding av storbymidler i budsjettet for 2025 vil ha økonomiske konsekvenser, siden det innebærer en økt prioritering av storbyer i rettssubjektets budsjett. Storbymidler vil kreve utredning av hvordan disse skal innrettes, men dette vil skje innenfor gjeldende stillinger.